

OPTYMALNY SAMORZĄD

**Poradnik dla dyrektorów szkół
oraz opiekunów SU i SKW**

Warszawa 2024

Bezpośrednim realizatorem jest
Fundacja Centrum Edukacji Obywatelskiej.

Autorki i autor: Antonina Dębska
 Magda Domańska
 Anna Mitura
 Michał Tragarz

Redakcja i korekta: Aneta Derda

Projekt i skład: Adam Gut

WYDAWCA: Centrum Edukacji Obywatelskiej
 ul. Noakowskiego 10
 00-666 Warszawa

Warszawa, wrzesień 2024

Działanie finansowane jest przez m.st. Warszawa w ramach projektu „Ochotnicy warszawscy”.

Szanowni Państwo,

Niniejsza publikacja powstała w wyniku analizy wieloletnich doświadczeń wsparcia szkół w organizacji i rozwijaniu samorządów uczniowskich oraz szkolnych kół wolontariatu. W większości szkół funkcjonują one jako oddzielne i niezależne od siebie byty, choć efektywna i korzystna dla całej społeczności szkolnej może być sytuacja, aby funkcjonowały w ramach jednej spójnej struktury.

Z tego powodu proponujemy model Optymalnego samorządu z nadzieją, że stanie się istotną inspiracją w procesie wzmacniania rozwoju świadomości obywatelskiej i samodzielności młodych ludzi.

— Anna Mitura
Centrum Edukacji Obywatelskiej

SPIS TREŚCI

Samorząd uczniowski i wolontariat wg prawa	5
Optymalna struktura samorządu uczniowskiego.	7
Korzyści dla dyrektora, nauczycieli i uczniów.	14
Działania społeczne – wolontariat i samorządność uczniowska w podstawie programowej	15
Wzór regulaminu optymalnego samorządu.	18
Podsumowanie	33

SAMORZĄD UCZNIOWSKI I WOLONTARIAT WG PRAWA

Działanie samorządu uczniowskiego jest istotnym elementem życia szkolnego. To w jaki sposób ten samorząd działa i jak wybierane są jego organy, powinni określić sami uczniowie – w treści regulaminu samorządu uczniowskiego.

Z perspektywy prawnej należy wskazać, że **uczniowie mają dużą swobodę decydowania, jaki będzie ich samorząd**. Przepisy wskazują jedynie, że regulamin ma określać zasady wybierania i działania organów samorządu. Warto zachęcać uczniów do korzystania z zapewnionej im swobody działania samorządu uczniowskiego – nie tylko w zakresie, w jakim uczniowie sami podejmują decyzje w ramach samorządu, ale też w zakresie poszukiwania indywidualnego i odpowiadającego potrzebom konkretnej społeczności uczniowskiej modelu struktury tego samorządu.

Należy podkreślić, że często spotykany podział organów samorządu uczniowskiego na przewodniczącego samorządu, jego zastępcę, skarbnika i radę samorządów klasowych jest tylko

jedną z wielu możliwości tworzenia struktury samorządu uczniowskiego. W rzeczywistości przepisy nie nakładają na samorząd uczniowski obowiązku wyodrębnienia któregośkolwiek z tych organów. Co więcej, uczniowie sami mogą określić jak będą wybierane¹ organy ich samorządu – z brzmienia przepisów wynika jedynie, że organy samorządu powinny być wybierane, ale nie określono na jakich zasadach (np. powszechności, równości, bezpośredniości, tajności).

Ze względu na możliwość tak **swobodnego podejścia do struktury**, samorząd koncentrować się wokół **potrzeb i zainteresowań uczniów i uczennic**, organizować różnorodne działania i wspierać inicjatywy uczniowskie. W ramach samorządu uczniowskiego mogą działać sekcje, koła lub oddziały zajmujące się konkretną częścią organizacji życia szkolnego (jak np. sekcja wolontariatu czy koło teatralne). Organem samorządu uczniowskiego może być też np.

1. Zob. art. 85 ust. 3 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. prawo oświatowe (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 900 ze zm.).

parlament uczniowski i jego komisje związane z daną działalnością (np. komisja sportu).

Określenie struktury samorządu uczniowskiego jest jednym z elementów **regulaminu samorządu**. Przedstawione w niniejszym poradniku propozycje ukształtowania struktury samorządu uczniowskiego mieszczą się w ramach swobody przyznanej uczniom na gruncie obowiązujących przepisów decydowania o funkcjonowaniu samorządu.

Proponowane rozwiązania są również zgodne z zasadami wykonywania przez uczniów świadczeń wolontariackich i wpisywania na świadectwie szkolnym osiągnięć ucznia w aktywności społecznej.

Przedstawione w niniejszym poradniku propozycje znalazły odzwierciedlenie **we wzorze regulaminu samorządu uczniowskiego**, który może być pomocny dla uczniów gdy rozpoczynają pracę nad przygotowaniem własnego regulaminu.

Warto również pamiętać, że regulamin samorządu uczniowskiego (a w tym postanowienia dotyczące organów samorządu i zasad ich wybierania) musi być zgodny ze statutem szkoły lub placówki² i prawem obowiązującym

w Rzeczypospolitej Polskiej. Głównym dokumentem regulującym kwestie związane z wolontariatem jest Ustawa o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, a dodatkowo zagadnienia związane z wolontariatem szkolnym reguluje prawo oświatowe. Dlatego podczas prac nad wprowadzeniem zmian do regulaminu samorządu uczniowskiego albo przyjęciem nowego regulaminu istotne będzie wsparcie pracowników szkoły i analiza przygotowanych przez uczniów propozycji. Ostatnim krokiem do wprowadzenia zmian w treści regulaminu samorządu uczniowskiego będzie ich uchwalenie zgodnie z postanowieniami obowiązującego regulaminu. W przypadku przyjęcia nowego regulaminu musi on być uchwalony przez uczniów w głosowaniu równym, tajnym i powszechnym³.

2. Tamże.

3. Zob. art. 85 ust. 4 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. prawo oświatowe (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 900 ze zm.).

OPTYMALNA STRUKTURA SAMORZĄDU UCZNIOWSKIEGO

Współpracując z wieloma szkołami w całej Polsce dostrzegamy, że bardzo często samorządność uczniowska i szkolny wolontariat traktowane są jako dwie odrębne, niezależnie działające szkolne instytucje. Najczęstszy format wygląda w ten sposób, że osobną grupę osób stanowią wybrani reprezentanci samorządu uczniowskiego (najczęściej wybrani w wyborach), mający osobny regulamin, opiekuna samorządu, a osobną grupą jest koło wolontariatu, również mające swój regulamin i swojego opiekuna (na ogół jest to inna osoba niż opiekun SU).

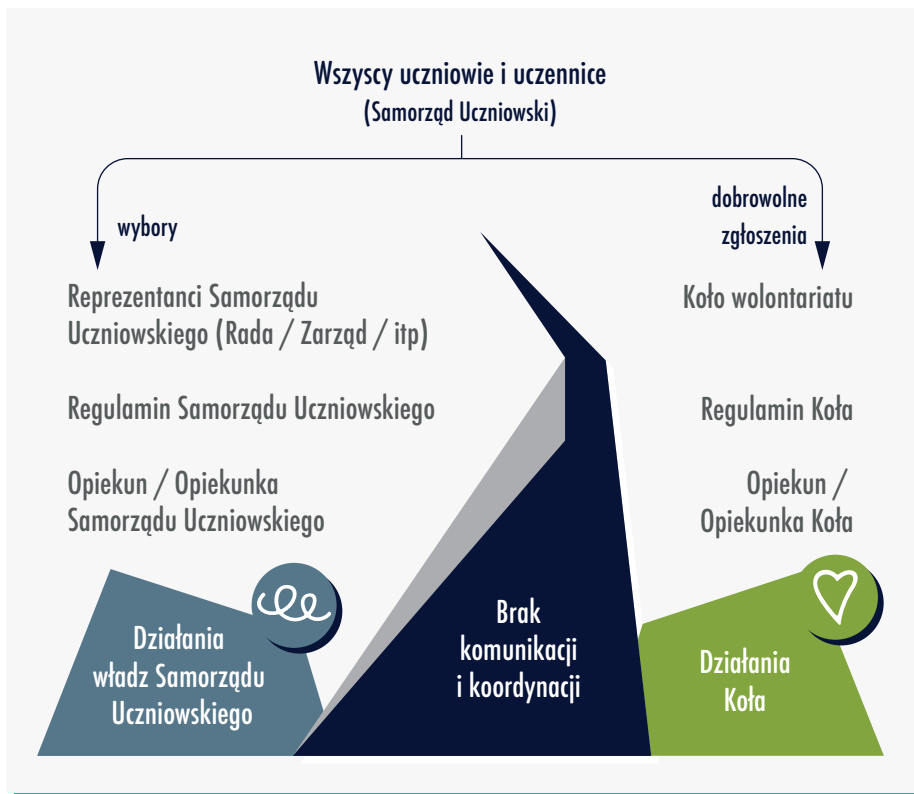
W tym przypadku koło wolontariatu bazuje na dobrowolności udziału – nie ma konieczności bycia wybranym ani spełnienia innych kryteriów niż tylko chęć działania. Obie te grupy działają niezależnie, nawet jeśli ich działania czasem się pokrywają. Na ogół koło zajmuje się szeroko rozumianymi aktywnościami charytatywnymi i pomocowymi a reprezentanci samorządu uczniowskiego pozostałymi aktywnościami. Bywa, że członkami obu grup są ci sami uczniowie i uczennice. Opisaną

powyżej sytuację ilustruje ➡ [schemat 1](#) na następnej stronie. Taka struktura jest częsta i powszechna, ale czy najlepsza? Zacznijmy od przyjrzenia się definicji obu terminów – wolontariatu i samorządu uczniowskiego.

Wolontariat – to każda dobrowolna i nie dająca wynagrodzenia praca na rzecz organizacji, instytucji, osób indywidualnych lub szerszego społeczeństwa.

Jeśli przyjrzymy się charakterowi pracy reprezentantów samorządu uczniowskiego łatwo stwierdzimy, że spełnia ona wszystkie cechy tej definicji – jest ona (a przynajmniej powinna być) dobrowolna, uczniowie nie otrzymują za nią wynagrodzenia, a praca jaką wykonują jest na rzecz innych uczniów lub całej społeczności szkolnej. Wynika więc z tego, że **wszyscy uczniowie zaangażowani w pracę samorządu uczniowskiego są, oczywiście, wolontariuszami.**

Samorząd uczniowski z kolei – jak wynika z art 85 par. 2 ustawy o systemie oświaty – tworzą wszyscy uczniowie

Schemat 1. Osobne funkcjonowania samorządu uczniowskiego i wolontariatu.

szkoły. Czyli oczywiście również uczniowie należący do koła wolontariatu są częścią samorządu uczniowskiego.

Już na poziomie definicji widzimy, że rozdzielanie samorządu uczniowskiego i wolontariatu jest zupełnie sztuczne, ponieważ zarówno władze SU są wolontariuszami jak osoby z koła wolontariackiego są częścią samorządu uczniowskiego.

Taki stan rzeczy jest zresztą wzmocniony przez istniejące zapisy prawne – wspomniany już art. 85 ustawy o systemie oświaty w par. 6 i 7 jasno mówi:

6. Samorząd [uczniowski] w porozumieniu z dyrektorem szkoły lub placówki może podejmować działania z zakresu wolontariatu.
7. Samorząd [uczniowski] może ze swojego składu wyłonić radę wolontariatu.

Ustawodawca jasno więc zakłada, że wszelkie koła, rady, grupy wolontariatu powinny być częścią struktury samorządu uczniowskiego i to reprezentanci (władze) samorządu, w porozumieniu z dyrektorem, powinni te działania organizować i koordynować.

Wynika z tego, że **nie należy myśleć o samorządzie i wolontariacie osobno.** Co do zasady mówimy o tej samej grupie uczniów i tej samej formie działań (choć oczywiście typów czy rodzajów działań prowadzonych wolontariacko przez uczniów w szkole może być bardzo dużo).

Wolontariat to po prostu forma działania w samorządzie uczniowskim, a samorząd uczniowski to instytucja, która ma pozwalać uczniom m.in. podejmować działania wolontariackie. Celem tego wszystkiego jest rozwijanie u uczniów kompetencji społecznych, uczenia praktycznego działania, współpracy, wzmacniania ich poczucia wpływu na swoje otoczenie i samodzielności. Sztuczne rozdzielanie samorządności i wolontariatu nie pomaga osiągać tych celów i niesie ze sobą różnego rodzaju **konsekwencje**:

- rozumienie wolontariatu w szkole często ogranicza się do obszaru działań charytatywnych/pomoco-

wych, podczas gdy realnie obejmuje on znacznie szerszy zakres działań. Niestety, wielu uczniów kojarzy wolontariat tylko z działalnością pomocową;

- aktywności koła wolontariackiego są w słabym stopniu skoordynowane z planami i działaniami reprezentacji samorządu uczniowskiego, przez co obie te grupy nie wspierają się wzajemnie (czasem nawet konkurują). Zdarza się, że ich działania dublują się;
- bywa również, że osoby aktywne w strukturze samorządu uczniowskiego nie otrzymują tzw. punktów za wolontariat na świadectwie (w szkole podstawowej) ze względu na niewłaściwą interpretację zakładającą, że te punkty przysługują jedynie osobom włączonym w koło wolontariatu (a nie np. organizującym szkolne wydarzenia, zajmujące się prawami ucznia w szkole, itp.).

Jak można przeorganizować samorząd na poziomie szkoły?

Najprostsza propozycja organizacji takiego samorządu to **oddanie „władzy” nad wolontariatem zarządowi SU.** Zarząd czy też rada SU (osoby wybierane w wyborach) koordynują działanie poszczególnych sekcji, zgodnych z tym, jakiego rodzaju działania są potrzebne

i jakie są zainteresowania uczniów szkoły. Wśród sekcji możliwe są np. sekcja medialna (zajmująca się prowadzeniem szkolnych mediów, dokumentacją wydarzeń, itp.), sekcja wydarzeń rozrywkowych (zajmująca się organizacją dyskotek, szkolnych imprez, dni wiosny, itp.), sekcja teatralna (zajmująca się organizacją szkolnych przedstawień, występów), sekcja wolontariacka (zajmująca się prowadzeniem działań charytatywnych, pomocowych) i wiele innych.

Zarząd lub Rada SU deleguje ze swojego grona osobę do koordynowania danej sekcji, natomiast jej członkami są zainteresowani uczniowie i uczennice (nie pochodzący z wyborów – każdy chętny może się zgłosić, a jedna osoba może należeć do więcej niż jednej sekcji). Każda sekcja musi zadbać o zrekrutowanie chętnych osób i prowadzenie swoich działań. Sekcje mogą mieć różnych opiekunów – dzięki temu odpowiedzialność i praca nie spada na jednego nauczyciela – co jest zgodne z założeniem, że samorządność nie może być wynikiem pracy tylko jednej osoby.

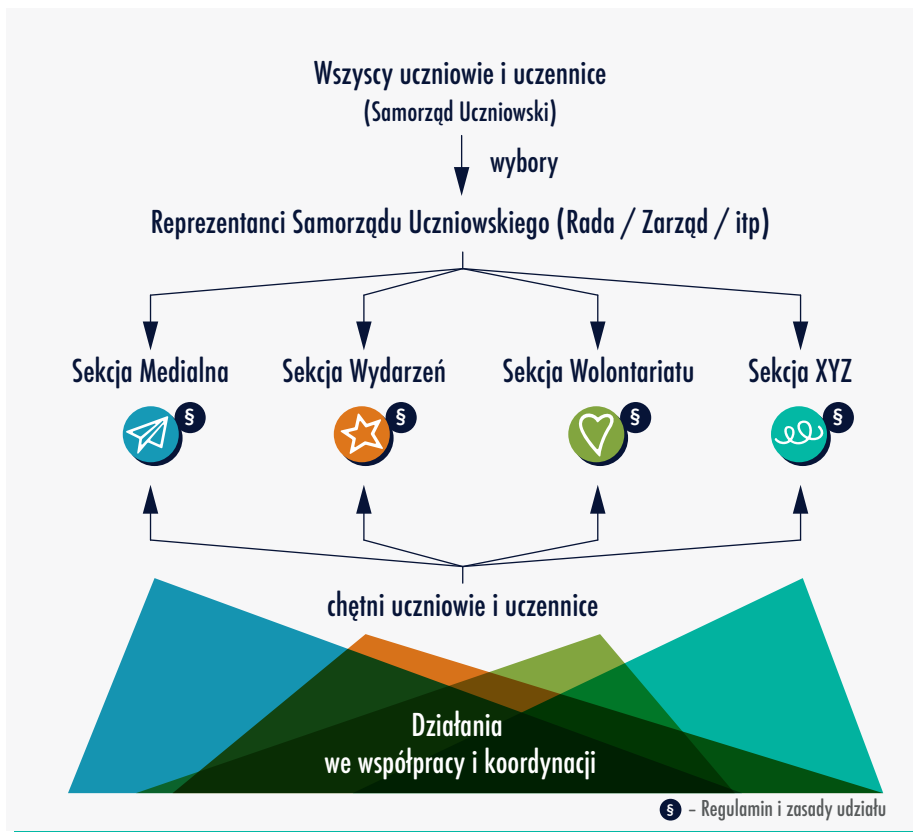
Koordynatorzy poszczególnych sekcji (samodzielnie i raz na jakiś czas z opiekunami) spotykają się na zebraniach, żeby omawiać wspólne plany działań,

synchronizować je (np. przed ważnymi dużymi wydarzeniami potrzebna jest współpraca wszystkich sekcji) i pomagać sobie nawzajem. Zasady podejmowania decyzji i działania każdej sekcji opisuje wspólny regulamin SU. Tego typu strukturę ilustruje ➡ [schemat 2](#) na następnej stronie.

Taka struktura pozwala na to, że więcej uczniów może włączyć się w te działania, które najbardziej ich interesują. Jednocześnie nie bazuje się wyłącznie na pracy osób wybranych jako reprezentanci SU. Struktura ta jest elastyczna i może się z roku na rok zmieniać – jeśli jakaś sekcja nie zbierze osób chętnych do pracy, możemy z niej po prostu zrezygnować, ponieważ samorząd uczniowski nie ma obowiązku organizowania żadnego rodzaju działań i powinny być one oparte jedynie na tym, czego potrzebują i w co chcą się zaangażować uczniowie szkoły.

Co dalej? Oparcie samorządu uczniowskiego na dobrowolnie formowanych grupach i kołach

Jeśli uda się zorganizować i utrzymać przez 2-3 lata samorząd uczniowski w formie opisanej powyżej, a poszczególne sekcje i grupy utrwalą się w świadomości uczniów, możliwe będzie całkowite odejście od wybieranej w wy-

Schemat 2. Struktura optymalnego samorządu – wariant 1.

borach osobnej grupy reprezentującej uczniów. To dość rewolucyjne w warunkach polskiej szkoły podejście, jest ono jednak możliwe do wprowadzenia – stosuje je m.in. organizacja Involver.org wspierająca samorządy uczniowskie w Wielkiej Brytanii.

Również w polskich warunkach takie rozwiązanie jest zgodne z prawem, po-

nieważ to ustalany na poziomie szkoły Regulamin SU określa sposób wyboru i kompetencje organów samorządu; nie jest nigdzie określone, że reprezentacja musi być wybierana w powszechnych wyborach.

Jak mogłoby to funkcjonować? Otóż w szkole istnieją grupy lub sekcje, zajmujące się różnymi aspektami (np. sek-

cja wolontariatu – działania charytatywne, sekcja medialna, sekcja teatralna, sekcja organizacji imprez i wydarzeń, sekcja ds. organizacji festiwalu filmowego – i wszelkie inne, które odpowiadają na potrzeby i zainteresowania uczniów). Lista sekcji nie jest zamknięta i jeśli znajdą się chętni uczniowie, w każdym kolejnym roku szkolnym możliwe jest powołanie nowej. Nabór do sekcji jest otwarty i wszyscy chętni uczniowie mogą się zgłosić do udziału. Dopiero tak sformowane sekcje wybierają ze swojego grona przedstawicieli, którzy reprezentują sekcję na spotkania grupy koordynującej działania wszystkich sekcji.

Przedstawiciele spotykają się, aby uzgadniać plan działań, wspierać się w przypadku działań, które wymagają udziału więcej niż jednej sekcji, wspólnie szukają wsparcia zewnętrznego, komunikują się z dyrekcją i gronem pedagogicznym. W tej sytuacji mamy do czynienia z reprezentacją SU bazującą na osobach realnie zaangażowanych w różnego rodzaju działania, a nie tylko wybranych do pełnienia funkcji reprezentanta. Unikamy tu więc różnych negatywnych schematów, które czasem przenikają do samorządności uczniowskiej z “dorosłej” polityki (np. puste obietnice wyborcze, wybory jako konkurs popularności, niepoważ-

ne traktowanie wyborów). Zamiast organizacji wyborów skupiamy się na promowaniu wśród uczniów udziału w grupach lub sekcjach.

Z kolei dobrowolność udziału w sekcji umożliwia wszystkim zaangażowanie w te sprawy i kwestie, które odpowiadają zainteresowaniom i umiejętnościom danej osoby. Oczywiście zawsze część uczniów pozostanie niezaangażowana, ale to normalna sytuacja.

Oto jak może wyglądać proponowana struktura organizacji samorządu uczniowskiego na ➡ [schemacie 3](#) na następnej stronie:

Schemat 3. Struktura optymalnego samorządu – wariant 2.

KORZYŚCI DLA DYREKTORA, NAUCZYCIELI I UCZNIÓW

Zmiana myślenia o wolontariacie w szkole i jego włączenie w strukturę samorządu uczniowskiego idzie na przekór ustalonym w polskich szkołach sposobom działania i wielu przyzwyczajeniom. Z pewnością na początkowym etapie będzie wymagała sporo pracy. Jesteśmy jednak przekonani, że z czasem wysiłek ten przyniesie wiele korzyści, takich jak:

- **uproszczenie dokumentacji szkolnej** – zamiast osobnych regulaminów obowiązywać będzie jeden regulamin zawierający wszelkie potrzebne informacje oraz wspólne dla wszystkich sekcji zasady (wzór takiego regulaminu zamieściliśmy na końcu poradnika);
- **docelowo mniejszy nakład pracy nauczycieli** związany z koordynowaniem poszczególnych aktywności w szkole (np. zamiast osobnych sprawozdań z działań samorządu i koła wolontariatu jedno wspólne sprawozdanie);
- **optymalizacja struktury samorządu i łatwość zarządzania nim** – nauczyciele bez trudu będą mogli wymieniać się opieką nad samorządem i jego sekcjami (nagłe zwolnienia czy inne wydarzenia losowe nie będą paraliżować funkcjonowania samorządu);
- **szersze myślenie o wolontariacie wśród uczniów i nauczycieli** – nie tylko jako o obszarze działań charytatywnych, ale również innych różnorodnych działań społecznych;
- **lepszą współpracę i komunikację pomiędzy aktywnymi uczniami i nauczycielami**, wzajemne wspieranie się, uzupełnianie, bez powielania działań;
- **lepszy przepływ informacji pomiędzy uczniami**, w co można się zaangażować, gdzie i jakiego rodzaju pomoc jest potrzebna;
- **większe zróżnicowanie działań**, w które mogą angażować się uczniowie a co za tym idzie, ich większa motywacja, mniejsza szansa na znudzenie czy wypalenie;
- **ujednolicenie systemu motywowania i nagradzania uczniów** (np. tzw. punkty za wolontariat, będą przysługiwały wszystkim uczniom i uczennicom zaangażowanym w działania społeczne w szkole, również osobom reprezentującym samorząd uczniowski).

DZIAŁANIA SPOŁECZNE - WOLONTARIAT I SAMORZĄDNOŚĆ UCZNIOWSKA W PODSTAWIE PROGRAMOWEJ

Z punktu widzenia dyrektora i nauczycieli jest oczywiście jeszcze jeden argument, dla którego warto wspierać działania społeczne młodzieży – a jest nim **podstawa programowa**. W wielu jej fragmentach można znaleźć odniesienia do postaw i umiejętności, które da się rozwijać jedynie poprzez działanie. Dlatego sprawnie zorganizowany samorząd uczniowski, dający możliwości różnorodnego zaangażowania się wolontariackiego młodzieży, jest narzędziem do wzmacniania konkretnych kompetencji i realizuje podstawę programową. Poniżej prezentujemy kilka wybranych fragmentów podstawy programowej dla szkoły podstawowej:

„Kształcenie ogólne w szkole podstawowej ma na celu: 1) wprowadzanie uczniów w świat wartości, w tym ofiarności, współpracy, solidarności, altruizmu, patriotyzmu i szacunku dla tradycji, wskazywanie wzorców postępowania i budowanie relacji społecznych, sprzyjających bezpiecznemu rozwojowi ucznia (rodzina, przyjaciele); [...] 11) kształtowanie postawy otwartej wobec świata i innych ludzi,

aktywności w życiu społecznym oraz odpowiedzialności za zbiorowość”.

„Najważniejsze umiejętności rozwijane w ramach kształcenia ogólnego w szkole podstawowej to: [...] 6) praca w zespole i społeczna aktywność; 7) aktywny udział w życiu kulturalnym szkoły, środowiska lokalnego oraz kraju”.

„Kształcenie i wychowanie w szkole podstawowej sprzyja rozwijaniu postaw obywatelskich, patriotycznych i społecznych uczniów. Zadaniem szkoły jest wzmacnianie poczucia tożsamości narodowej, przywiązania do historii i tradycji narodowych, przygotowanie i zachęcanie do podejmowania działań na rzecz środowiska szkolnego i lokalnego, w tym do angażowania się w wolontariat”.

„W zakresie społecznego obszaru rozwoju uczeń osiąga: 1) świadomość wartości uznanych przez środowisko domowe, szkolne, lokalne i narodowe; 2) potrzebę aktywności społecznej opartej o te wartości; 3) potrzebę i umiejętność identyfikowania się z grupami społecznymi, które dziecko reprezentuje, nazywania tych

grup i ich charakterystycznych cech; [...] 5) umiejętność tworzenia relacji, współdziałania, współpracy oraz samodzielnej organizacji pracy w małych grupach, w tym organizacji pracy przy wykorzystaniu technologii; 6) umiejętność samodzielnego wyrażania swoich oczekiwań i potrzeb społecznych” (I etap edukacyjny: klasy I–III – edukacja wczesnoszkolna).

„Uczeń: 1) wyjaśnia podstawowe prawidłowości życia społecznego, w tym funkcjonowania grup społecznych oraz społeczności lokalnej i regionalnej oraz wspólnoty etnicznej i państwowej; [...] 3) wyjaśnia znaczenie aktywności obywatelskiej” (II etap edukacyjny: klasy IV–VIII, Wiedza o społeczeństwie, Cele kształcenia – wymagania ogólne, I. Wiedza i rozumienie).

„Uczeń: 1) rozpoznaje własne potrzeby i potrzeby innych; [...] 7) argumentuje zasadność postaw obywatelskich – m.in. odpowiedzialności, troski o dobro wspólne i tolerancji; 8) rozpoznaje problemy najbliższego otoczenia i szuka ich rozwiązań” (II etap edukacyjny: klasy IV–VIII, Wiedza o społeczeństwie, Cele kształcenia – wymagania ogólne, III. Rozumienie siebie oraz rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów).

„Uczeń: 1) komunikuje się w sprawach życia społecznego, w tym publicznego,

oraz dyskutuje i przedstawia własne argumenty w wybranych sprawach tego typu; 2) rozpoznaje przypadki wymagające postaw asertywnych; 3) współpracuje z innymi – dzieli się zadaniami i wywiązuje się z nich; 4) wykazuje konieczność współdziałania w życiu społecznym i wyjaśnia istotę samorządności” (II etap edukacyjny: klasy IV–VIII, Wiedza o społeczeństwie, Cele kształcenia – wymagania ogólne, IV. Komunikowanie i współdziałanie).

„Uczeń: 1) podaje cnoty obywatelskie (odpowiedzialność, troska o dobro wspólne, aktywność, przedsiębiorczość, solidarność, roztropność, tolerancja, odwaga cywilna); wykazuje, odwołując się do działań wybitnych Polaków, znaczenie ich urzeczywistnienia dla pożytku publicznego; 2) przedstawia cele i formy działań organizacji pozarządowych aktywnych w społeczności lokalnej i regionie; wykazuje, że działalność tego typu prowadzi do realizacji różnorodnych potrzeb; 3) przedstawia cele i przykłady działania organizacji społecznych skupiających młodych ludzi w Polsce; wyjaśnia ideę wolontariatu i przedstawia formy działalności wolontariuszy; 4) przedstawia formy wpływania obywateli na decyzje władz samorządowych, przykłady realizacji lokalnych inicjatyw mieszkańców finansowanych z budżetów obywatelskich oraz przedsięwzięć podejmowanych przez młodzieżowe

radę gminy/miasta” (II etap edukacyjny: klasy IV–VIII, Wiedza o społeczeństwie, Treści nauczania – wymagania szczegółowe, IX. Udział obywateli w życiu publicznym – społeczeństwo obywatelskie).

„Nadrzędnemu celowi kształcenia w zakresie wiedzy o społeczeństwie – kształtowaniu postaw obywatelskich i prospołecznych – sprzyjać ma nabywanie wiedzy i rozwijanie umiejętności dotyczących kolejnych kręgów środowiskowych, z którymi styka się uczeń: od rodziny i szkoły przez wspólnotę lokalną i regionalną, aż do wspólnoty narodowej, państwowej i międzynarodowej. Kształcenie to ma umożliwiać rozwój umiejętności refleksyjnej obserwacji otaczającej rzeczywistości społecznej, w tym życia publicznego. Konieczna jest taka realizacja treści nauczania, aby uczniowie rozumieli przydatność poszczególnych zagadnień w codziennym życiu człowieka – członka poszczególnych grup i wspólnot społecznych. Sprzyjać to ma rozwojowi umiejętności rozpoznawania i rozwiązywania prostych problemów w życiu społecznym” (II etap edukacyjny: klasy IV–VIII, Wiedza o społeczeństwie, Warunki i sposób realizacji).

„Uczeń: [...] 7) bierze udział w życiu społecznym przez: wolontariat, stowarzyszenia, grupy nieformalne i aktywność indywidualną; ujawnia wrażliwość na osoby potrzebujące pomocy i zna

konkretne sposoby jej udzielania” (II etap edukacyjny: klasy IV–VIII, Wychowanie do życia w rodzinie, Cele kształcenia – wymagania ogólne, VI. Postawy).

„Uczeń: [...] 7) wyjaśnia, co to znaczy, że klasa jest dobrem wspólnym; [...] 20) objaśnia, czym jest szacunek, przyjaźń, życzliwość, altruizm, troska, bezinteresowność, wolontariat, koleżeństwo, wdzięczność, współczucie, empatia, zaufanie, nietykalność osobista, tolerancja, dobro wspólne, naród, pluralizm, współdziałanie, sprawiedliwość, praworządność, solidarność, patriotyzm, bohaterstwo, wolność polityczna” (II etap edukacyjny: klasy IV–VIII, Etyka, Treści nauczania – wymagania szczegółowe, II. Człowiek wobec innych ludzi).

WZÓR REGULAMINU OPTYMALNEGO SAMORZĄDU

Turkusowe zakreslenia – zapisy obowiązkowe

Żółte zakreslenia – zapisy opcjonalne

REGULAMIN SAMORZĄDU UCZNIOWSKIEGO

Przed przyjęciem regulaminu sprawdźcie jego treść ze statutem szkoły i placówki. Pamiętajcie, że regulamin samorządu nie może być sprzeczny ze statutem szkoły lub placówki.

działającego w [miejsce na wpisanie danych szkoły]

przyjęty dnia [miejsce na wpisanie daty uchwalenia Regulaminu]

(dalej: „Regulamin”)

§1

[postanowienia ogólne]

1. Regulamin określa zasady wybierania i działania organów samorządu uczniowskiego działającego w [miejsce na wpisanie danych szkoły] (dalej: „Samorząd”).
2. Samorząd tworzą wszyscy uczniowie i uczennice [miejsce na wpisanie danych szkoły] (dalej: „Szkoła”).
3. Samorząd działa zgodnie z prawem obowiązującym w Rzeczypospolitej Polskiej, statutem Szkoły oraz Regulaminem.

§2

[cele i działania Samorządu]

1. Samorząd działa w celach:
 - a. włączania uczniów i uczennic w podejmowanie istotnych decyzji o życiu Szkoły;
 - b. zwiększania aktywności społecznej uczniów;
 - c. rozwijania u uczniów kompetencji społecznych;
 - d. dbania o przestrzeganie praw ucznia i zwiększanie wiedzy o nich wśród uczniów i nauczycieli;
 - e. zbierania opinii o potrzebach i pomysłach uczniów Szkoły;
 - f. organizacji życia pozalekcyjnego w Szkole opartej na potrzebach i pomysłach uczniów.

1.a – f. – Możecie samodzielnie określić cele Samorządu. Pamiętajcie tylko, by były one zgodne ze statutem szkoły i polskim prawem. Sprawdźcie zgodność jeszcze raz po zakończeniu prac, ale przed ostatecznym zatwierdzeniem regulaminu.

2. Samorząd:
 - a. może przedstawiać radzie Szkoły, radzie pedagogicznej oraz dyrektorowi Szkoły wnioski i opinie we wszystkich sprawach Szkoły, w szczególności dotyczących realizacji podstawowych praw uczniów;
 - b. współpracuje z dyrektorem Szkoły;
 - c. wydaje opinię w sprawie skreślenia ucznia z listy uczniów;
 - d. może wystąpić z wnioskiem do dyrektora Szkoły o wprowadzenie obowiązku noszenia na terenie Szkoły jednolitego stroju. W przypadku, gdy taki wniosek do dyrektora Szkoły złożył podmiot inny niż Samorząd lub gdy z taką inicjatywą wystąpił sam dyrektor Szkoły, Samorząd wydaje opinię w sprawie wprowadzenia obowiązku noszenia na terenie Szkoły jednolitego stroju;

- e. wydaje opinię w sprawie wzoru jednolitego stroju, o którym mowa w lit. d powyżej;
- f. bierze udział w konsultacjach w sprawie wprowadzenia w pomieszczeniach Szkoły lub wokół terenu Szkoły monitoringu.

§3

[opiekun Samorządu]

1. Opiekę nad działalnością Samorządu sprawuje nauczyciel wybrany przez uczniów (dalej: „**Opiekun**”).
2. Do zadań Opiekuna należy:
 - a. wspieranie działalności Samorządu;
 - b. informowanie dyrekcji i pracowników Szkoły o działaniach Samorządu;
 - c. współpraca z innymi pracownikami Szkoły w związku z działalnością Samorządu;
 - d. uzyskiwanie niezbędnych zgód i pozwoleń na działania Samorządu.

§4

[sekcje Samorządu]

3. W ramach swojej działalności Samorząd może wyodrębnić sekcje związane z potrzebami i zainteresowaniami uczniów Szkoły (dalej: „**Sekcje**”). Sekcje mogą ze sobą współpracować.

3. — Np.: sekcja medialna, sekcja wydarzeń rozrywkowych, sekcja teatralna, sekcja wolontariacka.

4. Nad pracami każdej Sekcji czuwa koordynator – członek zarządu Samorządu (dalej: „**Koordynator Sekcji**”).
5. Z zastrzeżeniem odmiennych postanowień Regulaminu, członkiem Sekcji może być każdy uczeń, który zgłosi chęć członkostwa w Sekcji Koordynatorowi Sekcji.
6. Każdy uczeń może być członkiem więcej niż jednej Sekcji.

7. Członkowie Sekcji są odpowiedzialni za prowadzenie działań w ramach Sekcji oraz angażowanie innych uczniów w działania Sekcji.
8. Członkowie Sekcji są zobowiązani do:
 - a. uczestniczenia w działaniach Sekcji, w tym spotkaniach organizacyjnych, szkoleniach i warsztatach;
 - b. wykonywania swoich zadań z należytą starannością;
 - c. przestrzegania zasad bezpieczeństwa i higieny przy wykonywaniu zadań;
 - d. dbania o powierzone materiały;
 - e. przestrzegania postanowień Regulaminu.
9. Opiekę nad każdą Sekcją może sprawować nauczyciel (dalej: „**Opiekun Sekcji**”). Członkowie Sekcji mogą zgłosić się do nauczyciela z wnioskiem o objęcie Sekcji opieką. Opiekun Sekcji może zrezygnować z pełnienia funkcji przez złożenie oświadczenia Koordynatorowi Sekcji.
10. Przynajmniej raz w semestrze Koordynatorzy Sekcji spotykają się na zebraniu w celu umówienia planów działania Sekcji i wspólnych inicjatyw. W zależności od potrzeb, w zebraniach mogą brać również udział Opiekun i Opiekunowie Sekcji.

§4a

§4a, §4b – Postanowienia §4a i §4b dotyczą sekcji wolontariatu – jeśli w ramach Samorządu funkcjonuje sekcja wolontariatu. W przypadku, w którym takiej sekcji nie ma, można te postanowienia usunąć.

[Sekcja wolontariatu]

1. Wolontariatem jest nieodpłatne, świadome i dobrowolne działanie na rzecz innych osób, społeczności czy organizacji. Uczniowie świadczą wolontariat w ramach Sekcji wolontariatu.
2. Samorząd (w tym Sekcja wolontariatu) podejmuje działania z zakresu wolontariatu w porozumieniu z dyrektorem Szkoły.

3. Sekcja wolontariatu działa w celach:
- a. wykonywania świadczeń wolontariackich przez uczniów;
 - b. zapoznania uczniów z ideą wolontariatu oraz jej propagowania;
 - c. uwrażliwiania uczniów na potrzeby innych;
 - d. kształtowania postaw prospołecznych;
 - e. wspierania umiejętności pracy zespołowej;
 - f. angażowania społeczności szkolnej w działania na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem.

3.a – f. – Można samodzielnie określić cele Sekcji wolontariatu, pamiętajcie tylko by były zgodne ze statutem Szkoły i prawem obowiązującym w Rzeczypospolitej Polskiej.

4. Działalność Sekcji wolontariatu opiera się m.in. na:
- a. świadczeniu wolontariatu na rzecz instytucji i organizacji pozarządowych;
 - b. organizacji i wspieraniu zbiórek charytatywnych;
 - c. organizacji i wspieraniu wydarzeń sportowo-kulturalnych.
5. Sekcja wolontariatu może nawiązać współpracę z instytucją lub organizacją pozarządową w celu wykonywania świadczeń wolontariackich na rzecz tej instytucji lub organizacji pozarządowej. Zasady wykonywania świadczeń wolontariackich zostaną określone w umowie o współpracy zawartej z instytucją lub organizacją pozarządową.
6. Członkiem Sekcji wolontariatu może być osoba, która:
- a. zawarła porozumienie o wykonywaniu świadczeń wolontariackich;
 - b. uzyskała zgodę rodzica/opiekuna prawnego na wykonywanie świadczeń wolontariackich;

6. b. – Punkt 6. b. jest opcjonalny, można również rozbudować punkt 6. o kolejne podpunkty wg potrzeb

7. W czasie wykonywania świadczeń członkowie Sekcji wolontariatu pozostają pod nadzorem Opiekuna Sekcji, innego nauczyciela lub przedstawiciela instytucji/organizacji pozarządowej, na rzecz której wykonywane są świadczenia wolontariackie.

8. Wykonywanie świadczeń przez członków Sekcji wolontariatu jest dobrowolne.
9. Członek Sekcji wolontariatu nie może opuścić miejsca wykonywania świadczeń wolontariackich bez wcześniejszej zgody osoby zobowiązanej do jego nadzoru (Opiekuna Sekcji, innego nauczyciela lub przedstawiciela instytucji/organizacji pozarządowej).
10. Członkowie Sekcji wolontariatu mogą zgłaszać własne propozycje i inicjatywy Koordynatorowi Sekcji lub Opiekunowi Sekcji i liczyć na wsparcie ze strony Opiekuna Sekcji i innych członków Sekcji.
11. Członkowie Sekcji wolontariatu mają prawo do uzyskania zaświadczenia o wykonywaniu świadczeń wolontariackich.
12. Członkowie Sekcji wolontariatu są zobowiązani do przestrzegania porozumienia o wykonywaniu świadczeń wolontariackich
13. Wykonywanie świadczeń przez członków Sekcji wolontariatu może zostać wpisane na świadectwie szkolnym oraz w arkuszu ocen w części dotyczącej szczególnych osiągnięć ucznia (osiągnięcia w aktywności społecznej, w tym na rzecz środowiska szkolnego, w szczególności w formie wolontariatu)⁴. Zasady dotyczące wpisywania na świadectwie szkolnym osiągnięć w aktywności społecznej w formie wolontariatu określa §4b Regulaminu.
14. Członkowie Sekcji wolontariatu mogą być nagrodzeni poprzez:
 - a. słowną pochwałą,
 - b. wyróżnienie na forum Szkoły,
 - c. przyznanie dyplomu za działalność wolontariacką,
 - d. wręczenie nagrody rzeczowej (np. książka) na zakończenie cyklu kształcenia,
 - e. podniesienie o jeden stopień oceny końcoworocznej z zachowania.

14. – Te postanowienia możecie dowolnie modyfikować.

4. Wpisywanie osiągnięć ucznia odbywa się zgodnie z § 25 ust. 8 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 7 czerwca 2023 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków (Dz. U. z 2023 r. poz 1120).

15. Członkowie Sekcji wolontariatu nie pobierają wynagrodzenia za wykonywanie świadczeń.
16. Do obowiązków Opiekuna Sekcji wolontariatu należy:
 - a. wspieranie wykonywania świadczeń przez członków Sekcji wolontariatu;
 - b. nawiązywanie kontaktu i współpracy z instytucjami lub organizacjami pozarządowymi;
 - c. informowanie dyrekcji i pracowników Szkoły o działaniach Sekcji wolontariatu;
 - d. współpraca z innymi pracownikami Szkoły w związku z wykonywaniem świadczeń wolontariackich przez członków Sekcji wolontariatu;
 - e. uzyskiwanie niezbędnych zgód i pozwoleń na działania Sekcji wolontariatu;
 - f. dbanie o wystawienie zaświadczeń o wykonywaniu świadczeń dla członków Sekcji wolontariatu;
 - g. odnotowywanie godzin świadczenia wolontariatu przez członków Sekcji wolontariatu zgodnie z §4b ust. 4 Regulaminu;
 - h. koordynacja zawierania porozumień o wykonywaniu świadczeń wolontariackich z członkami Sekcji wolontariatu, umów o współpracy z instytucjami/organizacjami pozarządowymi, uzyskiwania zgód na wykonywanie świadczeń, informacji i zgód RODO członków Sekcji wolontariatu.

§4b

[zasady przyznawania punktów za osiągnięcia w zakresie aktywności społecznej, w tym na rzecz środowiska szkolnego, w szczególności w formie wolontariatu]

1. Za osiągnięcia w zakresie aktywności społecznej, w tym na rzecz

środowiska szkolnego, w szczególności w formie wolontariatu mogą zostać przyznane trzy punkty w rekrutacji do szkoły ponadpodstawowej⁵ (dalej: „**Punkty**”). Punkty mogą zostać przyznane za świadczenie wolontariatu w ramach Sekcji wolontariatu, jak i poza nią.

2. Uczeń szkoły podstawowej może uzyskać Punkty pod warunkiem systematycznego świadczenia wolontariatu lub aktywności na rzecz środowiska szkolnego i lokalnego w wymiarze: co najmniej 50 godzin na przestrzeni w/w etapu edukacyjnego. Godziny sumują się z poszczególnych lat działalności, przy czym przyjmuje się minimum 10 godzin w czasie jednego roku szkolnego, oraz nie mniej niż dwa lata systematycznego świadczenia wolontariatu lub aktywności na rzecz środowiska szkolnego i lokalnego.

2. – Te zasady wynikają z rekomendacji Centrum Komunikacji Społecznej m.st. Warszawy i zachęcamy do ich przyjęcia. Centrum Komunikacji Społecznej rekomenduje wprowadzenie tych zasad od roku szkolnego 2023/2024. Proponowane są też zasady przejściowe dla klas 7 i 8 (w roku szkolnym 2023/2024 i klas 8 w 2024/2025):

- w przypadku uczniów klasy 7, którzy nie angażowali się wcześniej w wolontariat – co najmniej 20 godzin w klasie 7 i co najmniej 20 godzin w klasie 8 (łącznie 40 godzin w ostatnich dwóch latach nauki);
- w przypadku uczniów klasy 8, którzy nie angażowali się wcześniej w wolontariat – co najmniej 20 godzin;
- w przypadku uczniów, którzy we wcześniejszych latach nauki otrzymali wpis na świadectwie promocyjnym, decyzję o umieszczeniu go na świadectwie końcowym podejmuje dyrektor.

3. W przypadku losowych wydarzeń (np. długotrwała choroba, pandemia) decyzję o wpisaniu na świadectwie szkolnym osiągnięć ucznia w aktywności społecznej, w tym na rzecz środowiska szkolnego, w szczególności

5. Punkty przyznawane są na podstawie § 7 Rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 18 listopada 2022 r. w sprawie przeprowadzania postępowania rekrutacyjnego oraz postępowania uzupełniającego do publicznych przedszkoli, szkół, placówek i centrów (Dz.U. 2022 poz. 2431).

ści w formie wolontariatu podejmuje dyrektor Szkoły.

4. W przypadku świadczenia wolontariatu w ramach Sekcji wolontariatu godziny, o których mowa w ust. 2 powyżej odnotowuje się

w [miejsce na wpisanie nazwy wybranego dokumentu]

4. – Np. Indeksie członka Sekcji Wolontariatu lub Karcie Aktywności członka Sekcji wolontariatu.

5. W przypadku świadczenia wolontariatu poza Sekcją wolontariatu lub aktywności na rzecz środowiska szkolnego i lokalnego uczeń jest zobowiązany dostarczyć Opiekunowi Sekcji wolontariatu zaświadczenie o świadczeniu wolontariatu lub aktywności na rzecz środowiska szkolnego i lokalnego nie później niż [miejsce na wpisanie określonego terminu] przed zakończeniem danego roku szkolnego. Zaświadczenie musi zawierać nazwę placówki/instytucji, pieczętę i podpis osoby wystawiającej zaświadczenie, okres, w którym uczeń/uczennica angażował/angażowała się w pomoc oraz ilość zrealizowanych przez niego/nią godzin.

5. – Należy określić datę np. 3 tygodnie.

6. Wpisanie na świadectwie szkolnym osiągnięć ucznia w aktywności społecznej, w tym na rzecz środowiska szkolnego, w szczególności w formie wolontariatu rekomenduje [miejsce na wpisanie funkcji osoby rekomendującej]

6. – Do uzupełnienia, może to być np. Opiekun Sekcji Wolontariatu.

§5

[organy Samorządu]

1. Organami Samorządu są:
 - a. zarząd Samorządu;
 - b. [miejsce na wpisanie wybranych organów Samorządu]

1. – W Regulaminie możecie określić również inne organy, jak np.: walne zgromadzenie uczniów lub rzecznik praw ucznia.

2. Zarząd Samorządu składa się z:
 - a. przewodniczącego zarządu Samorządu;
 - b. wiceprzewodniczącego zarządu Samorządu;
 - c. skarbnika;
 - d. Koordynatorów Sekcji.
3. Do kompetencji zarządu Samorządu należy:
 - a. koordynowanie, inicjowanie i organizowanie działań Samorządu;
 - b. opracowanie rocznego planu działania Samorządu;
 - c. identyfikacja potrzeb uczniów i odpowiadanie na te potrzeby;
 - d. podejmowanie uchwał w sprawie przedstawienia wniosków lub opinii, o których mowa w § 2 ust. 2 Regulaminu;
 - e. zbieranie i archiwizowanie dokumentacji Samorządu;
 - f. przygotowanie sprawozdania z działalności Samorządu i przedstawienie sprawozdania uczniom.
4. Posiedzenia zarządu Samorządu są zwoływane są przynajmniej raz w miesiącu przez przewodniczącego zarządu Samorządu:
 - a. z własnej inicjatywy przewodniczącego zarządu Samorządu;
 - b. na wniosek co najmniej $\frac{1}{2}$ członków zarządu Samorządu;
 - c. na wniosek Opiekuna.
5. Uchwały zarządu Samorządu zapadają większością głosów przy obecności co najmniej połowy członków zarządu Samorządu.
6. Z posiedzeń zarządu Samorządu sporządzane są protokoły przez jednego z członków zarządu Samorządu.
7. Na pierwszym posiedzeniu zarządu Samorządu uchwałą zarządu Samorządu zostają wyznaczeni wiceprzewodniczący zarządu Samorządu, skarbnik, Koordynatorzy Sekcji.
8. Przewodniczący zarządu Samorządu:
 - a. kieruje pracą zarządu Samorządu;
 - b. reprezentuje Samorząd;
 - c. zwołuje posiedzenia zarządu Samorządu i im przewodniczy.

§6

§6. — W przypadku przyjęcia w Szkole modelu opartego na dobrowolnie formowanych grupach i kołach postanowienia tego paragrafu muszą ulec zmianie. Wspominany model (str. 13 Poradnika) odchodzi od wyboru organów Samorządu w wyborach. W ramach działających w Szkole Sekcji wybiera się przedstawicieli, którzy reprezentują Sekcję na spotkania grupy koordynującej działania Sekcji.

[ordynacja wyborcza]

1. Wybory członków zarządu Samorządu i Opiekuna odbywają się raz w roku szkolnym, nie później niż do [miejsce na wpisanie określonego terminu]

1. — Należy uzupełnić do kiedy mają się odbyć wybory - np. do 10 października.

2. Prawo głosowania w wyborach mają wszyscy uczniowie Szkoły.
3. Prawo kandydowania:
 - a. do zarządu Samorządu – mają wszyscy uczniowie Szkoły;
 - b. na Opiekuna – mają wszyscy nauczyciele.
4. Za przygotowanie i przeprowadzenie wyborów odpowiada uczniowska komisja wyborcza.
5. Uczniowska komisja wyborcza składa się z min. 3 uczniów Szkoły, którzy w danym roku szkolnym nie są kandydatami do zarządu Samorządu. Członkowie uczniowskiej komisji wyborczej powinni pochodzić z różnych klas.
6. Termin wyborów, liczbę miejsc w zarządzie Samorządu oraz skład uczniowskiej komisji wyborczej ogłasza – w porozumieniu z Opiekunem i przedstawicielami klas – ustępujący zarząd Samorządu nie później niż 3 tygodnie przed wyznaczonym terminem wyborów.

6. — W treści Regulaminu nie została określona liczba Sekcji – może się ona zmieniać podczas każdej kadencji zarządu Samorządu. Liczba członków zarządu Samorządu zależy od liczby Sekcji (Koordynatorów Sekcji).

7. Do zadań uczniowskiej komisji wyborczej należy:
 - a. ogłoszenie terminu wyborów i zasad zgłaszania kandydatur;
 - b. przyjmowanie i weryfikacja zgłoszeń od kandydatów;
 - c. ogłoszenie zgłoszonych kandydatur – niezwłocznie po upływie terminu na zgłaszanie kandydatur do udziału w wyborach;
 - d. przygotowanie i przeprowadzenie wyborów;
 - e. czuwanie nad przebiegiem kampanii wyborczej;
 - f. sporządzenie protokołu z wyborów i ogłoszenie ich wyników;
 - g. przyjęcie i rozpatrzenie ewentualnych skarg na przebieg wyborów.
8. Uczniowska komisja wyborcza działa w porozumieniu i ze wsparciem Opiekuna.
9. Kandydaturę do udziału w wyborach należy zgłosić uczniowskiej komisji wyborczej nie później niż 10 dni przed terminem wyborów. Uczeń zgłaszający swoją kandydaturę powinien wraz ze zgłoszeniem przedstawić listę [miejsce na wpisanie wymaganej liczby podpisów] podpisów poparcia swojej kandydatury, złożonych przez uczniów z [miejsce na wpisanie wymaganej liczby klas] różnych klas.

9. – Wpisz, ile podpisów należy zebrać i z ilu klas mają pochodzić uczniowie popierający kandydaturę.

10. Po ogłoszeniu zgłoszonych kandydatur przez uczniowską komisję wyborczą kandydat może rozpocząć kampanię wyborczą.
11. Prowadzenie kampanii wyborczej w dniu wyborów jest zabronione.
12. Prowadząc kampanię wyborczą kandydaci nie mogą:
 - a. naruszać dobrego imienia innych uczniów i Szkoły;
 - b. wykorzystywać do prowadzenia kampanii wyborczej mienia Szkoły bez zgody dyrektora Szkoły.
13. Wybory odbywają się w wyznaczonym terminie w czasie od 15 minut przed rozpoczęciem pierwszej lekcji do 15 minut po zakończeniu ostatniej lekcji w danym dniu, w trakcie przerw oraz zajęć lekcyjnych.
14. Wybory odbywają się w specjalnie na ten cel wyznaczonej przestrzeni (osobnej sali lub wydzielonej części korytarza, dalej: „**Lokal wyborczy**”).

15. Lokal wyborczy powinien umożliwiać oddanie głosu w warunkach tajności.
16. W Lokalu wyborczym przez cały okres trwania wyborów znajdują się: min. 2 członkowie uczniowskiej komisji wyborczej, karty do głosowania, listy wyborców, zaplombowana urna z głosami.
17. Przed rozpoczęciem wyborów uczniowska komisja wyborcza przygotowuje karty do głosowania w liczbie odpowiadającej liczbie uczniów Szkoły. Każda karta do głosowania powinna być opatrzona pieczęcią Szkoły.
18. Uczniowska komisja wyborcza wydaje karty do głosowania po złożeniu przez ucznia podpisu na liście wyborców.
19. Oddanie głosu następuje przez wypełnienie przez ucznia karty do głosowania zgodnie z instrukcją dostępną w Lokalu wyborczym i wrzucenie karty do urny wyborczej.

19. – W instrukcji należy określić jak ma zostać oddany głos na karcie wyborczej – jeśli karty będą drukowane to np. przez postawienie znaku „X” w polu przy wybranym kandydacie. Jeśli karty nie będą drukowane – np. przez wpisanie nazwisk na kartę wyborczą. Takie postanowienia można dodać też do Regulaminu - uwzględniając specyfikę i możliwości Szkoły.

20. Po zakończeniu głosowania członkowie uczniowskiej komisji wyborczej otwierają urnę z głosami i dokonują przeliczenia znajdujących się w niej kart do głosowania.
21. Liczbę kart do głosowania porównuje się z liczbą podpisów złożonych na liście wyborców. Jeśli obie liczby zgadzają się, można przejść do liczenia głosów oddanych na poszczególnych kandydatów.
22. Uznanie głosu za nieważny wymaga akceptacji wszystkich członków uczniowskiej komisji wyborczej obecnych przy liczeniu głosów.
23. Wyniki liczenia głosów uczniowska komisja wyborcza spisuje w protokole zawierającym następujące informacje: liczba osób uprawnionych do głosowania; liczba wydanych kart do głosowania; liczba głosów waż-

- nich; liczba głosów nieważnych; liczba głosów oddanych na poszczególnych kandydatów.
24. Wyniki liczenia głosów wraz z informacją o tym, kto został członkiem zarządu Samorządu i Opiekunem, uczniowska komisja wyborcza publikuje na szkolnej tablicy ogłoszeń.
 25. Członkami zarządu Samorządu (w liczbie określonej w ogłoszeniu) zostają kandydaci z największą liczbą głosów. Kandydat, który otrzymał najwięcej głosów zostaje przewodniczącym zarządu Samorządu.
 26. Opiekunem zostaje nauczyciel, który otrzymał największą liczbą głosów.
 27. Kadencja zarządu Samorządu i Opiekuna trwa od dnia ogłoszenia wyników wyborów do dnia ogłoszenia wyników wyborów w kolejnym roku szkolnym.
 28. Mandat członka zarządu Samorządu wygasa w sytuacji:
 - a. rezygnacji;
 - b. końca kadencji;
 - c. ukończenia nauki w Szkole.
 29. Mandat Opiekuna wygasa w sytuacji:
 - a. rezygnacji;
 - b. końca kadencji;
 - c. odwołania decyzją dyrektora Szkoły.
 30. Jeśli wygaśnięcie mandatu następuje w trakcie trwania kadencji:
 - a. w miejsce członków zarządu Samorządu – zarząd Samorządu powołuje uchwałą osoby pełniące ich obowiązki na czas określony lub przeprowadza uzupełniające wybory;
 - b. w przypadku przewodniczącego zarządu Samorządu – na czas określony obowiązki przewodniczącego pełni wiceprzewodniczący lub przeprowadza się uzupełniające wybory;
 - c. w przypadku wygaśnięcia mandatu Opiekuna – w ciągu miesiąca od chwili wygaśnięcia mandatu przeprowadza się uzupełniające wybory, a w tym czasie obowiązki Opiekuna pełni tymczasowo dyrektor Szkoły.

[postanowienia końcowe]

1. Uchwalenie Regulaminu przez uczniów następuje w głosowaniu równym, tajnym i powszechnym. Postanowienia §6 Regulaminu dotyczące przygotowania i przeprowadzenia głosowania stosuje się odpowiednio.
 2. Zmiany Regulaminu lub uchwalenie nowego regulaminu również następują w głosowaniu, na zasadach określonych w ust. 1 powyżej.
 3. Z wnioskiem o zmianę Regulaminu lub uchwalenie nowego regulaminu może wystąpić:
 - a. zarząd Samorządu w ramach uchwały;
 - b. minimum [miejsce na wpisanie wymaganego minimum podpisów] uczniów.
- 3. – Wpiszcie liczbę uczniów, która może wystąpić z wnioskiem.**
4. Wniosek o zmianę Regulaminu lub uchwalenie nowego regulaminu powinien zawierać propozycje zmian w Regulaminie lub propozycje brzmienia nowego regulaminu.
 5. Wniosek o zmianę Regulaminu lub uchwalenie nowego regulaminu kieruje się do:
 - a. uczniowskiej komisji wyborczej, która przeprowadzała ostatnie wybory;
 - b. w przypadku, gdy wniosek został złożony po ogłoszeniu składu uczniowskiej komisji wyborczej, ale przed przeprowadzeniem przez nią wyborów - do komisji wyborczej, która przygotowuje wybory.
 6. Głosowanie dotyczące uchwalenia zmian Regulaminu lub nowego regulaminu przeprowadza się nie później niż 3 tygodnie od złożenia wniosku o zmianę Regulaminu lub uchwalenie nowego regulaminu.
 7. Regulamin został uchwalony w dniu [miejsce na wpisanie daty] i wchodzi w życie [miejsce na wpisanie daty]

7. – Koniecznie uzupełnijcie, kiedy Regulamin został uchwalony i kiedy wchodzi w życie. Najlepszym rozwiązaniem jest danie uczniom czasu na zapoznanie się z nim w czasie między uchwaleniem a wejściem w życie.

PODSUMOWANIE

Zaprezentowana w publikacji struktura funkcjonowania samorządu uczniowskiego na pierwszy rzut oka może wydawać się skomplikowana i wymagająca dużego nakładu pracy osób dorosłych. W rzeczywistości jednak jej umiejętne wdrożenie w życie szkoły odciąży opiekunów SU oraz sekcji wolontariatu, a uczniom i uczennicom przyniesie wiele korzyści związanych z rozwojem różnorodnych kompetencji oraz nawiązywaniem relacji.

PROJEKT ROZWOJU WOŁONTARIATU W WARSZAWIE „OCHOTNICY WARSZAWSCY”

„Już od 2016 r. Miasto Stołeczne Warszawa realizuje projekt „Ochotnicy warszawscy”, którego celem jest rozwój i promocja wolontariatu w Warszawie. Działania prowadzone w ramach projektu są dedykowane warszawskich organizatorom wolontariatu, aktywnie działającym wolontariuszom oraz wszystkim osobom, które myślą o rozpoczęciu wolontariatu. „Ochotnicy warszawscy” to pierwszy tego typu projekt w Polsce.

Więcej informacji: ochotnicy.waw.pl/o-projekcie

**CENTRUM EDUKACJI
OBYWATELSKIEJ**

Jesteśmy organizacją pozarządową, która wspiera szkoły. Inspirujemy je, by stosowały innowacyjne metody nauczania oraz poruszały z młodymi ludźmi tematy, które są ważne w życiu społecznym. Co roku współpracujemy z 40 000 nauczycieli i dyrektorów z 10 000 szkół w całym kraju.

Dzięki naszym rozwiązaniom szkoły uczą skuteczniej. Młodzi ludzie angażują się w swoją edukację, lepiej rozumieją współczesny świat i potrafią go zmieniać.

Prowadzimy m.in. programy dla nauczycieli i dyrektorów, akredytowaną placówkę doskonalenia nauczycieli i wydawnictwo. Jesteśmy największą edukacyjną organizacją pozarządową w Polsce. Działamy od 1994 r.

Poznaj nas na www.ceo.org.pl